

KAUZA BEZÁK

stručné zhnutie k 2. 7. 2013

„Je dosť svetla pre tých, ktorí túžia po tom, aby videli, a dosť nejasna pre tých, ktorí sú pripravení pre opak.“

Blaise Pascal

„Dbajte na to, aby kandidáti (pozn. na biskupov) boli takí pastieri, ktorí sú blízki ľuďom. Toto je prvé kritérium. Nech majú blízko ľuďom. Keď je niekto veľký teológ a mysliteľ, nech ide na univerzitu, tam iste urobí veľa dobrého. My však potrebujeme pastierov! Nech sú otcami a bratmi, nech sú mierni, trpezliví a milosrdní, nech milujú chudobu, tú vnútornú, ktorá ich oslobodzuje pre Pána, aj tú vonkajšiu, ktorej znamením je jednoduchý a strohý životný štýl. Nech nemajú „zmýšľanie kniežat“, nie sú ctižiadostiví a netúžia po biskupskom úrade (...) A nech sú ženíchmi jednej jedinej Cirkvi, bez toho, aby stále hľadali nejakú inú...“

Svätý Otec František
(z príhovoru dňa 21. 6. 2013 apoštolským nunciom)

© OZ KAMPANILA, Bratislava, 2013

kampanila@kampanila.sk

Autor udeľuje tretej osobe súhlas na voľné šírenie tohto diela za predpokladu, že:

- nezmení dielo bez súhlasu autora
- uvedie pôvodný zdroj
- nepoužije dielo na komerčné účely (t.j. s cieľom získať, hoci aj nepriamo, akýkoľvek majetkový prospech)

1. Páter Bezák trnavským arcibiskupom

Dňa 6. júna 2009 bol Mons. ThLic. Róbert Bezák, CSsR. na základe pápežského dekrétu Svätého Otca Benedikta XVI. zo dňa 18. 4. 2009 vysvätený na Slovensku za trnavského arcibiskupa.¹

Hlavný svätiteľ kardinál Jozef Tomko² vo svojej homílii pri tejto príležitosti uviedol, že vysviacka arcibiskupa Bezáka je pokračovaním „v línii novej etapy v živote Katolíckej Cirkvi na Slovensku i v Trnave“, ktorá „značí aj nový elán, značí obrodu na duchu“.

Po vysviacke sa arcibiskup Bezák ujal pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy, ktoré sa snažil vykonávať v súlade s odkazom II. Vatikánskeho koncilu a napĺňaním vízie otvorenej Cirkvi, a to napríklad aj prostredníctvom nasledovných projektov:

- zriadil centrá pomoci človeku za účelom poskytnutia pomoci sociálne slabším ľuďom a ľuďom bez domova,
- zaviedol pravidelnú hodinu s arcibiskupom za účelom bližšieho kontaktu arcibiskupa s veriacimi, na ktorej sa ho mohli pýtať otvorene na akékoľvek otázky,
- otvoril priestory budovy arcibiskupského úradu pre ľudí – zriadil v nich galériu, reštauráciu a kolégium pre kresťanské formovanie študentov,
- zriadil arcidiecéznu internetovú televíziu,
- pravidelne informoval o svojich aktivitách veriacich prostredníctvom internetovej stránky,
- priniesol na Slovensko (vtedy v zahraničí známu akciu) „Noc kostolov“,
- zaviedol opatrenia napomáhajúce otvorenému, transparentnému a zodpovednému spravovaniu majetku arcidiecézy (elektronický obeh dokumentov, viacúrovňová kontrola nakladania s finančnými prostriedkami, vypracovávanie nezávislého auditu účtovnej závierky a podobne).

¹ Arcibiskup Róbert Bezák (53 rokov) sa narodil 1. 3. 1960 v Handlovej. Po základnej škole pokračoval v štúdiách na gymnáziu v Prievidzi, kde zmaturoval v roku 1979. Následne študoval na teologickej fakulte v Bratislave a počas štúdií prijal rehoľnú formáciu v Kongregácii najsvätejšieho Vykupiteľa – Redemptoristov, kde v roku 1983 zložil aj celoživotné rehoľné sľuby. Na Akadémii Alfonsiana v Ríme absolvoval postgraduálne štúdiá v morálnej teológii. V rokoch 1993 až 2005 pôsobil ako viceprovinciál rímskokatolíckej viceprovincie Redemptoristov na Slovensku a v rokoch 1996 až 2002 ako predseda Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku. Vyučoval morálnu teológiu na teologickom inštitúte v Badíne (Banská Bystrica) a na Aloisiane, Teologickej fakulte Trnavskej univerzity. Pred vysvätením za trnavského arcibiskupa bol farským administrátorom vo farnosti Radvaň (Banská Bystrica).

² Ďalšími spolusvätitelmi boli arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský a apoštolský nuncijs na Slovensku Mario Giordana.

Zároveň v súlade so snahou Cirkvi o transparentnosť a rešpektovanie zákona pri nakladaní s majetkom Cirkvi viackrát informoval Svätú stolicu o závažných problémoch spojených so stavom a hospodárením Trnavskej arcidiecézy za pôsobenia jeho predchodcu - arcibiskupa Jána Sokola. Arcibiskup Sokol je na Slovensku považovaný za kontroverznú (a tzv. „kompromisnú“) osobu. Okrem údajnej spolupráce s komunistickou proticirkevnou štátnou tajnou službou (Štátna bezpečnosť - ŠTB)³ na verejnosť vyšlo viacero závažných podozrení z netransparentnej správy majetkov Trnavskej arcidiecézy.

Počas pôsobenia arcibiskupa Sokola pôsobil na Arcibiskupskom úrade v Trnave pán Štefan Náhlik, evidovaný ako spolupracovník ŠTB⁴, ktorému arcibiskup Sokol zveril veľké kompetencie vo finančnej aj personálnej oblasti. Dôkazom toho, že na Arcibiskupskom úrade v Trnave mala táto osoba neprímerané kompetencie, je list Dominik Tótha, pomocného biskupa a generálneho vikára z roku 1999.⁵

Arcibiskup Bezák po nástupe do úradu narazil na nesprávne vedené účtovníctvo Trnavskej arcidiecézy a na viaceré pochybné finančné toky, v ktorých figurovala Trnavská arcidiecéza a mali oveľa širšie súvislosti (keďže neboli riadne evidované v účtovníctve arcidiecézy, viaceré z nich smerovali z rôznych subjektov zo zahraničia a z Istituto per le Opere di Religione - akoby vatikánskej banky).

Boli zistené desiatky tzv. „čiernych“ účtov, ktoré vôbec neboli riadne zaevidované v hlavnej účtovnej knihe arcidiecézy, na ktorých dochádzalo k finančným pohybom vo vysokých sumách (vrátane hotovostných výberov). Mnohé z „čiernych“ účtov boli v rokoch 2008 a 2009 zrušené. Na verejnosť sa dostali infor-

³ V registračných zväzkoch ŠTB zverejnených Ústavom pamäti národa je meno Ján Sokol s dátumom narodenia 9. 10. 1933 uvedené pod registračným číslom 13007 vo zväzku dôverníkov s krycím menom „Špirituál“ a pod registračným číslom 40221 vo zväzku agentov s krycím menom „Svätopluk (viď www.upn.gov.sk).

⁴ Štefan Náhlik ako bývalý člen tajne pôsobiaceho františkánskeho rádu podpísal spoluprácu s orgánmi bezpečnosti pri odhalení protizákonnej činnosti rehoľnej spoločnosti sv. Františka z Assisi a podľa existujúcich dokumentov podával ŠTB informácie o františkánoch, na základe ktorých došlo k domovým prehliadkam v kláštore a policajnému vyšetrovaniu rehoľníkov. Štefan Náhlik bol jedným zo svedkom svediaci proti obvineným františkánom pri tzv. akcii „Vir“ v roku 1983.

⁵ V zverejnenom liste biskup Dominik Tóth upozorňuje Štefana Náhlíka na to, že nerešpektuje cirkevný zákonník (konkrétne kánon 1375) o úrade generálneho vikára tým, že ho odstavuje od riadenia majetkových hodnôt a personálnych otázok. Doslova píše: „Azda niet v Cirkvi taký prípad, že by bol generálny vikár odstavený z majetkových hodnôt, ako ste to Vy urobili. Keby sa niečo stalo s Otcom arcibiskupom, kto bude zodpovedný? Veď ja nepoznám absolútne majetkový stav úradu, nepoznám ani jedno bankové konto... Takto zmaríť moc generálneho vikára, ktorú dostáva od Cirkvi, je ťažkým previnením.“

mácie o tom, že majetok získavaný v rámci reštitúcií nebol komplexne evidovaný, že sa nedal zistiť pôvod niektorých príjmov (dary, šeky a pod.). Tiež boli zistené prípady nevýhodne uzatvorených zmlúv. Rovnako bolo zistené, že významná suma financií bola presunutá na súkromný osobný účet arcibiskupa Sokola. Arcibiskup Sokol mal zároveň zriadený účet v Istituto per le Opere di Religione (akoby vaticánskej banke) tvrdiac, že je to jeho súkromný účet, hoci povolenie na jeho zriadenie získala arcidiecéza, a nie súkromná osoba jej arcibiskupa.

Arcibiskup Bezák upozorňoval na možné riziká pre Cirkev spojené s uvedenými skutočnosťami. Všetko sa pritom snažil zodpovedne riešiť vo vnútri Cirkvi hierarchickým spôsobom, t.j. informovaním príslušných autorít v Cirkvi. O všetkých skutočnostiach boli priamo opakovane informovaní apoštolský nuncius na Slovensku, bratislavský arcibiskup metropolita, Štátny sekretariát a prefekt Kongregácie pre biskupov. Arcibiskup Bezák žiadal uvedené autority o prešetrenie týchto skutočností. Dnes sú uvedené skutočnosti na Slovensku predmetom trestného vyšetrovania podľa noriem svetského práva.

2. Apoštolská vizitácia z Vatikánu

Dňa 22. 1. 2012 prišla do Trnavskej arcidiecézy apoštolská vizitácia z Vatikánu na čele s litoměřickým biskupom Janom Baxantom (Česká republika). Arcibiskup Bezák sa domnieval, že je to na jeho pozvanie za účelom preverenia nezrovnalostí v hospodárení arcidiecézy počas pôsobenia jeho predchodcu. Opak bol ale pravdou. Dozvedel sa, že vizitácia je zameraná na jeho pôsobenie z dôvodu údajného nezvládnutia riadenia arcidiecézy z jeho strany.

Vizitácia sa pritom ekonomických záležitostí vôbec netýkala. Biskup Baxant si počas vizitácie nevyžiadal žiadne dokumenty, nebol si overiť skutočnosti v priestoroch arcibiskupského úradu, na osobné pohovory si pozval ním dopredu vybrané osoby (pri vizitácii si napríklad nevyžiadal stanovisko zástupcov rehoľných spoločenstiev, predstaviteľov okolitých konferencií biskupov, nedal možnosť širšiemu okruhu osôb vyjadriť názor na pôsobenie arcibiskupa Bezáka prostredníctvom verejnej výzvy na vydanie svedectva a pod.).

Dňa 25. 1. 2012 si dekáni a konzultori Trnavskej arcidiecézy, hoci pôvodne neboli pozvaní vypovedať v rámci vizitácie, vyžiadali stretnutie s biskupom Baxantom, na ktorom mu odovzdali spoločný list s pozitívnym svedectvom o arcibiskupovi Bezákovi.

O pochybnostiach spojených s priebehom a formou vizitácie vypovedá aj vyjadrenie nebohého predsedu Konferencie biskupov Slovenska (KBS) spišského biskupa Tondru pred kňazmi v sídle diecézy v Spišskej Kapitule, v zmysle ktorého sa ho biskup Baxant vraj hneď na začiatku výpovede spýtal, ako prijme slovenská cirkev, keď bude arcibiskup Bezák odvolaný z úradu.

Apoštolskú vizitáciu otvorene spochybňuje v liste zo dňa 13. 4. 2013 zaslanom biskupom Slovenska aj bývalý technicko-investičný manažér Trnavskej arcidiecézy Ing. Vladimír Balaj.⁶

Vizitácia sa skončila dňa 1. 2. 2012. Arcibiskup Bezák ako osoba „vyšetrovaná“ nemal možnosť vyjadriť sa k zisteniam a záverom apoštolskej vizitácie, tak ako je to pri apoštolských vizitáciách bežné (viď apoštolská vizitácia v Írsku, USA a iné). O výsledkoch vizitácie nebol arcibiskup Bezák informovaný, čo potvrdil aj samotný biskup Baxant.

V dňoch 31. 1. až 2. 2. 2012 laici urobili na podporu arcibiskupa Bezáka rýchlu petíciu s cca. 350 podpismi a poslali ju biskupovi Baxantovi do Litoměřic a na apoštolskú nunciatúru v Bratislave, nakoľko vizitácia skončila predčasne a osobné stretnutie s biskupom Baxantom už nebolo možné.

Dňa 8. 2. 2012 odoslalo cca. 60 kňazov Trnavskej arcidiecézy svoj list s pozitívnym svedectvom o arcibiskupovi Bezákovi apoštolskému vizitátorovi biskupovi Baxantovi.

⁶ Z listu Ing. Vladimíra Balaja: „Dostavil som sa na dohodnuté miesto. Privítal ma pravdepodobne sekretár p. biskupa Baxanta a začalo sa vypočúvanie. Celá výpoveď mala začať prísahou na sv. Písmo. To som odmietol v zmysle Mt 5 33-37, no bolo mi povedané, že aj pred oltárom pri manželskom sľube som prisahal. Výpoveď sa napriek tomu začala. Stále som čakal na odborné otázky z mojej práce. No po prvých položených otázkach mi to celé došlo. Bolo mi do plaču. Tušil som čo sa deje a nemohol som uveriť, že sa to deje. Otázky od pána biskupa Baxanta nesmerovali k nejakej odbornej stránke, no nasmerované boli k nejakým zvláštnym domnienkam, dohadom typu A mohlo sa stať..., Je možné, že sa stalo... Uvedomil som si v tom momente, že všetko je už dávno rozhodnuté a že sa už len hľadajú ani nie dôvody, ale len hnusné klebety a konšpirácie... No najsmutnejší som bol z toho, že bol Mons. Róbert Bezák odvolaný údajne pre administratívne a ekonomické nezrovnalosti na základe Apoštolskej vizitácie. Apoštolskej vizitácie, ktorej súčasťou som bol aj ja a mohol som vidieť, ako prebehla. Ani jeden doklad, ani jedna zmluva. Nič, len snaha vytiahnuť klebety a intrigy. Dovolím si tvrdiť, že tam prišlo aj k zneucteniu sv. Písma – za takýmto cieľom zneužiť sv. Písmo sa mi zdá viac než úbohé. Taktiež musím spochybniť celú Apoštolskú vizitáciu na základe týchto skutočností akou formou bola vedená.“

3. Priebeh a spôsob „odvolania“ arcibiskupa Bezáka

Dňa 3. 5. 2012 dostal arcibiskup Bezák list, v ktorom mu apoštolský nuncius oznámil, že v súvislosti s apoštolskou vizitáciou ho prefekt Kongregácie pre biskupov poveril, aby mu predložil 11 otázok,⁷ na ktoré mal odpovedať a zároveň mu obmedzil ekonomické riadenie arcidiecézy. Mohol pokračovať len v bežnej administratíve. Arcibiskup Bezák na otázky, ktoré boli ponižujúce, odpovedal zdvorile, ale rozhodne.

Na osobnom stretnutí dňa 26. 6. 2012 odovzdal apoštolský nuncius arcibiskupovi Bezákovi ním podpísaný list, v ktorom mu oznámil, že Svätý Otec Benedikt XVI. ho vyzýva k písomnému predloženiu jeho zrieknutia sa úradu, a to do týždňa, počnúc dátumom 26. 6. 2012 (bez toho, aby bol arcibiskupovi Bezákovi udaný akýkoľvek dôvod).

Dňa 28. 6. 2012 ráno apoštolský nuncius osobne odovzdal arcibiskupovi Bezákovi ďalší list datovaný 27. 6. 2012, podpísaný apoštolským nunciom, v ktorom bolo uvedené, že dňa 2. 7. 2012 o 12,00 hod. bude zverejnené jeho pozbavenie úradu, keďže sa odmietol dobrovoľne zrieknuť úradu. Arcibiskup Bezák žiadal nuncia o zabezpečenie stretnutia so Svätým Otcom alebo s prefektom Kongregácie pre biskupov, ale nebolo mu to umožnené. Nebola dodržaná ani týždňová lehota na rozmyslenie, ktorá bola uvedená v liste z 26. 6. 2012 a hneď listom datovanom nasledujúceho dňa bol pozbavený pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

O tom, že by mal byť arcibiskup Bezák odvolaný z postu trnavského arcibiskupa, informoval verejnosť bývalý predseda zákonodarného (poslaneckého) zboru Slovenskej republiky František Mikloško.⁸ Konferencia biskupov Slovenska ústami svojho hovorca Jozefa Kováčika sa vo svojej reakcii vyjadrila, že také informácie nemá a vyjadrila „prekvapenie z vyjadrení Františka Mikloška, ktorý podáva konštrukcie ako Dan Brown“.

⁷ Niektoré otázky kardinála M. Ouelleta: „Vaša Excelencia akoby sa ukazovala iba v civile (rifle a košeľa, úbor na gymnastiku) zosmiešňujúc reverendu ako odev černokňazníkov“ alebo „Javí sa, že ste sa obklopili spolupracovníkmi s pochybnou povestou, medzi ktorými sú kňazi s homosexuálnou náklonnosťou a takí, ktorí majú deti“, alebo „Navštevovali ste telocvične, sauny, kúpaliská, verejné sprchy s osobami pochybnej povesti“ alebo „Je pravda, že miestnosti kúrie, obnovené v roku 2008 so značnými nákladmi, boli transformované na elegantnú reštauráciu – telocvičňu a Vaša Excelencia sa presťahovala z arcibiskupského paláca do kanonického domu, kde bývajú osoby s pochybnou povestou.“ a pod.

⁸ František Mikloško je jednou z najvýraznejších osobností katolíckeho disentu v časoch komunizmu a prvým predsedom Slovenskej národnej rady (1990 až 1992), neskôr dlhoročným poslancom Národnej rady SR za Kresťanskodemokratické hnutie.

V nedeľu 1. 7. 2012 arcibiskup Bezák prečítal oba listy apoštolského nuncia veriacim v katedrále Sv. Jána Krstiteľa v Trnave v úmysle sa s nimi rozlúčiť (keďže si bol vedomý, že je to jeho posledná verejná nedeľná svätá omša s veriacimi Trnavskej arcidiecézy). V ten istý deň večer o 22:00 hod. bol arcibiskupovi Bezákovi doručený tretí list apoštolského nuncia, v ktorom mu bolo oznámené, že ak 3. 7. 2012 pricestuje do Ríma na stretnutie s prefektom Kongregácie pre biskupov, jeho odvolanie nebude dňa 2. 7. 2012 zverejnené. Arcibiskup Bezák sa apoštolského nuncia telefonicky pýtal, či môže s prefektom Kongregácie pre biskupov vopred prekonzultovať, čo bude predmetom stretnutia, keďže mu už bol zo strany apoštolského nuncia odovzdaný list o odvolaní z úradu. Apoštolský nunciatus mu odpovedal, že prefekt s ním nebude telefonicky hovoriť.

Listy apoštolského nuncia zo dňa 26. a 27. 6. 2012, ktoré prečítal arcibiskup Róbert Bezák veriacim v Trnave, nemali označenie, že ide o listy dôverné (označenie „SUB SECRETO“) alebo že ide o listy vo veci pápežského tajomstva (označenie „SUB SECRETO PONTIFICIO“) a preto ich prečítaním nemohol arcibiskup Bezák porušiť pápežské tajomstvo (tak ako sa to uvádza vo vyhlásení apoštolskej nunciatury zo dňa 9. 7. 2012).

Dňa 2. 7. 2012 pred 13:00 hod. Vatikánsky informačný servis zverejnil nasledovnú jednoduchú správu: „Il Papa ha sollevato dalla cura pastorale dell' arcidiocesi di Trnava (Slovacchia) S.E. Mons. Róbert Bezák, C.S.S.R.“. Avšak Tlačová kancelária Konferencie biskupov Slovenska zverejnila zbavenie arcibiskupa Bezáka pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy v ten istý deň už o 12:00 hod. v nasledovnom „rozšírenom“ znení: „Na základe apoštolskej vizitácie, ktorá sa uskutočnila v dňoch 22. januára až 1. februára 2012, Svätý Otec odvolal J. E. Mons. Róberta Bezáka, CSsR z pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy. Rozhodnutie Svätého Otca prijímame v duchu viery a synovskej poslušnosti a prosíme Pána o požehnanie pre Cirkev na Slovensku. Až do vymenovania nového pastiera pre Trnavskú arcidiecézu bude jej pastoračným riadením poverený pomocný biskup J. E. Mons. Ján Orosch ako apoštolský administrátor „sede vacante“.

4. Udalosti po 2. 7. 2012

Hoci arcibiskupovi Bezákovi nebol doručený žiadny dekrét podpísaný Svätým Otcom alebo prefektom príslušnej kongregácie, ktorý by priamo v zmysle Kódexu kánonického práva legitímne potvrdzoval jeho právny stav, od momentu zverejnenia uvedenej správy, t.j. odo dňa 2. 7. 2012, prestal vykonávať akékoľvek úkony, ktoré by súviseli s pastoračným riadením Trnavskej arcidiecézy.

Až 4. 7. 2012 predložil biskup Mons. Ján Orosch na zasadnutie Zboru konzultorov dekrét o jeho menovaní za apoštolského administrátora zo dňa 2. 7. 2012 podpísaný prefektom Kongregácie pre biskupov. Samotný dekrét o zbavení arcibiskupa Bezáka pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy však dodnes nebol zverejnený a ani sám arcibiskup Bezák s ním nijakým verifikovateľným spôsobom dodnes nebol oboznámený (do dnešného dňa ho nevidel).

Arcibiskup Bezák sa na príkaz apoštolského nuncia musel vysťahovať z územia Trnavskej arcidiecézy a ukončiť pracovný pomer s Trnavskou arcidiecézou.

Vzhľadom k pochybnostiam ohľadne spôsobu zbavenia úradu trnavského arcibiskupa napísal arcibiskup Bezák dňa 6. 7. 2012 list Svätému Otcovi, dňa 11. 7. 2012 apoštolskému nunciovi na Slovensku a dňa 17. 11. 2012 Štátnemu sekretárovi. Vyvrátenie týchto pochybností považoval za dôležité pre svoj ďalší duchovný život katolíckeho biskupa. Avšak do dnešného dňa na žiadny z nich nedostal odpoveď. Rovnako nebol do dnešného dňa úspešný ani vo svojich žiadostiach o zabezpečenie osobného stretnutia so Svätým Otcom (či už predtým s Benediktom XVI. alebo s Františkom).

Arcibiskup Bezák vždy (pri akejkoľvek príležitosti verejne aj súkromne) uznával a uznáva autoritu Svätého Otca a vždy deklaroval poslušnosť voči nástupcovi sv. Petra a synovskú ochotu podriaďiť sa jeho rozhodnutiam.

Po 2. 7. 2012 nastalo na Slovensku i vo svete verejné napätie v podobe tlaku na očakávanie vysvetlenia dôvodov rýchleho a nečakaného zbavenia arcibiskupa Bezáka pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.

Konferencia vyšších rehoľných predstavených a Konferencia vyšších predstavených ženských reholí na Slovensku, ktoré neboli v rámci procesu apoštolskej

vizitácie oslovené, sa listom zo dňa 4. 7. 2012 obrátili na apoštolského nuncia na Slovensku s nasledovným svedectvom: „Brata Róberta dlhodobo poznáme ako dobrého človeka, kňaza, rehoľníka i biskupa. Nedokážeme si spojiť tento obraz muža Cirkvi, muža hlbokej viery, pravdivosti a bezúhonnosti s jeho odvolaním z pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.“

Rovnako mnohí kňazi, rehoľníci a laickí veriaci, vrátane verejne známych osobností cirkevného i občianskeho života, sa v podobe mnohých listov, mailov, osobných dopytov, či prostredníctvom médií, obracali na apoštolskú nunciaturu, Konferenciu biskupov Slovenska a Svätú stolicu s vyjadrením podpory arcibiskupovi Bezákovi a žiadosťou o vysvetlenie dôvodov jeho odvolania.

Zároveň sa na podporu arcibiskupa Bezáka konali na Slovensku viaceré verejné aktivity, napríklad dňa 10. 7. 2012 koncert v Bratislave, dňa 21. 10. 2012 diskusia v Hlohovci za účasti cca. 500 účastníkov, podpisovali sa podporné petície zo dňa 2. 7. 2012 s cca. 11.600 podpismi a zo dňa 17. 3. 2013 s cca. 15.000 podpismi a uskutočnila sa verejná modlitba sv. ruženca dňa 6. 6. 2013 v Trnave pri príležitosti štvrtého výročia biskupskej vysviacky arcibiskupa Bezáka (podrobný prehľad všetkých aktivít je uvedený na stránke www.robertbezak.eu⁹).

Na 2. 7. 2013 ohlásil František Mikloško verejnú modlitbu sv. ruženca pred apoštolskou nunciaturou v Bratislave s nasledovnými úmyslami: za Cirkev, za Svätého Otca Františka, za poradcov Svätého Otca Františka, za apoštolské nunciatury na svete a za arcibiskupa Bezáka.

„Kauza Bezák“ sa na Slovensku stala spolu s „kauzou Gorila“¹⁰ najsledovanejšou kauzou roka 2012.

Podľa apoštolskej nunciatury sa apoštolská vizitácia konala „na základe početných podnetov poslaných priamo Svätej stolici kňazmi a veriacimi ohľadom pastoračnej situácie v trnavskej arcidiecéze“ (vyhlásenie zo dňa 9. 7. 2012). Ak takéto podnety boli, ich autori sú dodnes utajení a známi iba Svätej stolici. Avšak

⁹ Prevádzkovateľom webovej stránky www.robertbezak.eu je RNDr. Miloslav Müller, Ph.D., ktorý na nej uvádza: „Jak je uvedeno na titulní straně, tyto webové stránky nejsou aktivitou pana arcibiskupa Bezáka. Vznikly jako má soukromá reakce na jeho odvolání, které mě hluboce zasáhlo, protože v jeho osobě se spojuje formální autorita apoštola s neformální autoritou člověka oddaného Kristu.“

¹⁰ Kauza Gorila je slovenská politická kauza, ktorá sa začala uniknutím tajného dokumentu s krycím názvom Gorila zo Slovenskej informačnej služby (SIS) na verejnosť v decembri 2011. Spis opisuje detaily údajných rozhovorov s politickou a ekonomickou špičkou o províziách a úplatkoch. Kauza Gorila je v súčasnosti vo vyšetrovaní.

podnety, prejavy a vyhlásenia na podporu arcibiskupa Bezáka boli verejné a v oveľa väčšom rozsahu. Tieto prejavy potvrdzujú, že arcibiskup Bezák mal a má u väčšiny veriacich na Slovensku dobrú povest’.

Od 2. 7. 2012 v rozličných médiách aj na rozličných úrovniach vo vnútri Cirkvi zazneli na adresu arcibiskupa Bezáka rôzne nepravdivé a osočujúce informácie, ktoré poškodili jeho dobrú povest’ biskupa, kňaza a človeka. Išlo o údajné „dôvody“ jeho odvolania – sprenevera finančných prostriedkov, posadnutie diablom, príslušnosť k homosexuálnej lobby, vieroučné pochybenia a pod. Arcibiskup Bezák všetky tieto skutočnosti rezolútne poprel, pričom žiadny z uvedených zverejnených „dôvodov“ nebol doteraz žiadnym spôsobom preukázaný.

Možnosť, že by arcibiskup Bezák bol zbavený pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy z dôvodu spáchania nejakého morálneho deliktu, vylúčil v aktuálnom rozhovore z júna 2013 pre portál christnet.cz aj český kardinál Duka, keď povedal: „Mohu říci zcela otevřeně, že pan arcibiskup Bezák nebyl odvolán na základě nějakého morálního deliktu. Celá kauza do jisté míry vypovídá o slovenské politicko-církevně-náboženské situaci.“

Hoci arcibiskup Bezák nedostal na svoje listy žiadnu odpoveď, dňa 8. 11. 2012 bol zverejnený list Svätého Otca Benedikta XVI., ktorý adresoval Mons. Stanislavovi Zvolenskému, predsedovi Konferencie biskupov Slovenska. V uvedenom liste Svätý Otec potvrdil, že sa dôkladne a vecne oboznámil so situáciou v jej ťažkých dopadoch, obnovil účinnú kolegialitu medzi slovenskými biskupmi a usporiadané pastoračné riadenie Trnavskej arcidiecézy a zároveň dal predsedovi Konferencie biskupov Slovenska a ostatným biskupom na Slovensku odporúčanie, ako vzniknutú situáciu riešiť. A hoci list povzbudzuje biskupov k účinnej kolegialite a k tomu, aby arcibiskupa Bezáka ďalej sprevádzali modlitbou, v pravde a so starostlivosťou, arcibiskupovi Bezákovi nebolo na Slovensku dovolené slúžiť verejné sväté omše s odôvodnením, že by to bolo pastoračne neúčinné (list metropolitu arcibiskupa Zvolenského adresovaný reholi Kapucínov z 10. 12. 2012). A tak v súčasnosti arcibiskup Bezák slúži sväté omše súkromne v prenajatom byte, v ktorom teraz býva.

V polovici decembra 2012 sa arcibiskup Bezák rozhodol verejne prehovoriť o svojom zbavení pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy a o závažných skutočnostiach spojených s riadením Trnavskej arcidiecézy.

Od januára 2013 začal arcibiskup Bezák vystupovať s krátkymi duchovnými zamysleniami v televízii a v tlači, ktoré mali veľmi priaznivý ohlas.¹¹

Dňa 27. 2. 2013 sa arcibiskup Bezák na žiadosť generálneho predstaveného redemptoristov dostavil do Ríma. Ten mu na stretnutí z poverenia zo strany prefekta Kongregácie pre biskupov kardinála Ouelleta oznámil, aby sa ihneď zdržal akýchkoľvek vyjadrení pre médiá, vrátane duchovných príhovorov, a to až do vyriešenia jeho ďalšieho pôsobenia. Arcibiskup Bezák túto skutočnosť rešpektoval a zrušil ďalšie pokračovanie uvedených duchovných zamyslení v televízii a tlači.

5. Aktuálny status arcibiskupa Bezáka

Po verejnom vystúpení arcibiskupa Bezáka v médiách vydala Konferencia biskupov Slovenska dňa 18. 12. 2012 list, v ktorom uviedla, že arcibiskup Bezák odmietol prijať výzvu Svätého Otca, aby sa vzdal úradu trnavského arcibiskupa, čím porušil prísahu vernosti a poslušnosti voči nemu. Arcibiskup Bezák sa však vzhľadom k vyššie popísanému spôsobu komunikácie zo strany apoštolského nuncia na konci júna 2012 (listy zo dňa 26. 6. 2012, 27. 6. 2012 a 1. 7. 2012) nemohol slobodne v súlade so svedomím platne zrieknuť úradu trnavského arcibiskupa, pretože takéto zrieknutie by bolo v rozpore s Kódexom kánonického práva (podľa kánonu 188 „zrieknutie sa vykonané z veľkého strachu, spôsobeného nespravodlivo, na základe podvodu alebo podstatného omylu, alebo podplatením je samým právom neplatné“) a dokonca príslušná autorita by takéto zrieknutie nemala ani prijať (podľa kánonu 189 § 2 „vrchnosť nemá prijať zrieknutie sa, ktoré nie je podložené oprávneným a primeraným dôvodom“). Nikoho nemožno nútiť vykonať niečo, čo je v rozpore s kánonickým právom a jeho vnútorným presvedčením a svedomím. Takýto jeho úkon by bol po morálnej i právnej stránke vadný. Navyše v prípade arcibiskupa Bezáka existovala možnosť odňatia úradu procesným postupom podľa noriem kánonického práva v zmysle kánonu 196 v spojení s kánonom 416 Kódexu kánonického práva (ako trest za delikt po riadnom predchádzajúcom procese).

Arcibiskupovi Bezákovi však nebol uložený žiadny trest za delikt. Svätá Stolica pri ňom zvolila cestu „zbavenia pastoračného riadenia“, čo samotný Kódex kánonického práva ako smerodajný a uznávaný inštitút nepozná. Keďže sa ar-

¹¹ Témy posledných duchovných príhovorov arcibiskupa Bezáka: o zdieľaní nášho bohatstva a konečnom zmysle života zarezonovali nielen u katolíkov.

cibiskup Bezák nezriekol úradu, nemožno ho zároveň v zmysle kánonu 402 § 1 Kódexu kánonického práva po formálno-právnej stránke považovať za emeritného trnavského arcibiskupa (pravdepodobne si to uvedomuje aj Konferencia biskupov Slovenska, ktorá arcibiskupa Bezáka na svojej internetovej stránke www.kbs.sk neoznačuje na rozdiel od iných emeritných biskupov Slovenska titulom „emeritný arcibiskup“ ale titulom „bývalý trnavský arcibiskup“).

Arcibiskup Bezák bol za biskupa vysvätený ako rehoľník a tak v zmysle kánonu 705 Kódexu kánonického práva zostal naďalej členom rehole redemptoristov, avšak podliehajúc výlučne Rímskemu veľkňazovi (Svätému Otcovi). Po ukončení pracovného pomeru s Trnavskou arcidiecézou arcibiskup Bezák v zmysle kánonu 707 Kódexu kánonického práva (analogicky) poprosil o pomoc a podporu (zabezpečenie) viceprovinciaála bratislavskej provincie Redemptoristov pátra Václava Hypiusa. V jeho zastúpení mu bratislavská viceprovincia poskytla dočasné domicílium, a to od 1. 8. 2012 v pôsobisku Redemptoristov v Banskej Bystrici. Následne ho aj diecéza Banská Bystrica prostredníctvom vtedajšieho diecézneho administrátora Mons. Mariána Bublince prijala do stavu duchovných pôsobiacich v diecéze. Súčasne dostal možnosť čerpať sabatický rok, v rámci ktorého môže vykonávať inú ako pastoračnú činnosť, ktorý mu končí 1. 8. 2013.

Arcibiskup Bezák niekoľkokrát zdôraznil, že miluje Krista a Cirkev a naďalej chce žiť a pôsobiť v Cirkvi v súlade s Kristovým evanjeliom, učením Cirkvi a zámermi Svätého Otca.

V súčasnosti je teda potrebné, aby bol definovaný jeho aktuálny status v Cirkvi a zároveň jeho ďalšie pôsobenie po skončení sabatického roku, t.j. po 1. 8. 2013.

Nie je pravdou, tak ako to v súčasnosti verejne tvrdí hovorca Konferencie biskupov Slovenska, že budúce pôsobenie arcibiskupa Bezáka je vecou rehole Redemptoristov, tá mu totiž v zmysle kánonu 707 Kódexu kánonického práva (analogicky) môže na základe dohody s ním iba poskytnúť miesto bydliska a primerané a dôstojné materiálne zabezpečenie.

Vyriešenie jeho ďalšieho pôsobenia je v plnej kompetencii Svätého Otca Františka, ktorému arcibiskup Bezák ako katolícky biskup jedine podlieha. Za týmto účelom je preto v súčasnosti žiaduce a potrebné, aby sa arcibiskup Bezák osobne stretol so Svätým Otcom Františkom s možnosťou vysvetliť mu svoju kauzu a ten aby následne rozhodol o jeho ďalšom pôsobení v Cirkvi.

6. Závery

Z vyššie uvedeného popisu „kauzy Bezák“ vyplývajú okrem iného nasledovné závery:

- Arcibiskup Bezák mal a má na Slovensku u väčšiny veriacich i ostatnej verejnosti dlhoročnú dobrú povesť.
- Apoštolská vizitácia v Trnavskej arcidiecéze nebola vykonaná v súlade so štandardnými postupmi a vykazuje znaky viacerých pochybností.
- Arcibiskup Bezák sa nemohol platným spôsobom dobrovoľne zriecť úradu trnavského arcibiskupa.
- Spôsob, akým bol arcibiskup Bezák zbavený pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy, je po právnej stránke pochybný.
- Arcibiskup Bezák nemohol porušiť pápežské tajomstvo.
- Arcibiskup Bezák nemohol porušiť sľub poslušnosti Svätému Otcovi tým, že sa odmietol na jeho žiadosť zriecť úradu.
- Arcibiskup Bezák nie je v zmysle Kódexu kánonického práva po formálno-právnej stránke emeritným trnavským arcibiskupom.
- Arcibiskup Bezák nebol do dnešného dňa kánonicky potrestaný (ani samotné zbavenie pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy nie je možné považovať za formu kánonického trestu).
- Arcibiskup Bezák nebol zbavený pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy z dôvodu spáchania morálneho deliktu, nespreneveril finančné prostriedky Trnavskej arcidiecézy, nie je homosexuál a ani nepatrí k homosexuálnej lobby v Cirkvi a nie je posadnutý diablom.
- Apoštolský nuncius na Slovensku nezvládol spôsob a formu zbavenia arcibiskupa Bezáka pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.
- Apoštolská nunciatura na Slovensku a Konferencia biskupov Slovenska nezvládla komunikáciu s veriacimi a verejnosťou v súvislosti so zbavením arcibiskupa Bezáka pastoračného riadenia Trnavskej arcidiecézy.
- Arcibiskup Bezák nemá v súčasnosti definovaný svoj aktuálny status v Cirkvi a vyriešené jeho ďalšie pôsobenie v Cirkvi (do dnešného dňa sa nestretol so Svätým Otcom Františkom).
- Je žiaduce a potrebné, aby sa arcibiskup Bezák osobne stretol so Svätým Otcom Františkom s možnosťou vysvetliť mu svoju kauzu a ten aby následne rozhodol o jeho ďalšom pôsobení v Cirkvi, čomu by sa arcibiskup Bezák v synovskej úcte k hlave Cirkvi mal podriaďiť.

„Mnohí kresťania aj nekresťania „strácajú svoj život“ kvôli pravde. Kristus povedal „ja som pravda“, preto, kto slúži pravde, slúži Kristovi. Koľko ľudí platí vysokú cenu za to, že zastávajú pravdu! Koľko priamych ľudí uprednostňuje ísť proti prúdu, aby tak nezapreli hlas svedomia, hlas pravdy! Priame osobnosti, ktoré sa neboja ísť proti prúdu! Nesmieme sa báť.“

Svätý Otec František

„Pravda sa nedá nadhlo umlčať. Môže sa na ňu síce útočiť, ale nemôže byť premožená.“

Sv. Ignác z Loyoly

